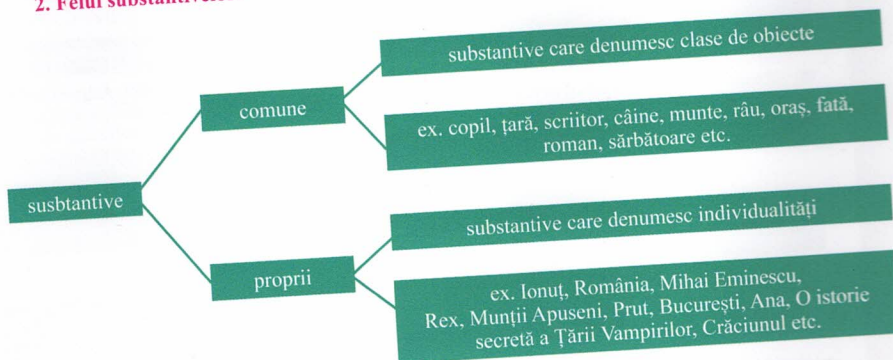

2. Felul substantivelor:

3. Categoriile gramaticale ale substantivului:

a. Genul: masculin (*un urs, doi urși*), feminin (*o carte, două cărți*) și neutru (*un tablou, două tablouri*);

b. Numărul: singular (un obiect – *poezie, măr, copac*) și plural (două sau mai multe obiecte – *poezii, mere, copaci*)

Substantive colective – substantive cu formă de singular și înțeles de plural;

Ex. *grupă, echipă, trupă, grup, mulțime, grămadă, roi, stol, cireadă, herghelie, haită, turmă* etc.

Realizarea acordului:

+ substantivul colectiv cu funcția sintactică de subiect realizează acordul cu verbul la SINGULAR.

Ex. *Turma s-a îndepărtat de pădure.*

+ substantivul colectiv cu funcția sintactică de subiect care este determinat de un alt substantiv la plural realizează acordul cu verbul fie la PLURAL, fie la SINGULAR.

Ex. *O turmă de oi s-au îndepărtat de pădure. / O turmă de oi s-a îndepărtat de pădure.*

Substantive: – **numărabile** (se pot număra) – fată, fete; albină, albine; stea, stele; pat, paturi; școală, școli; lup, lupi; soare, sori etc.

+ **nonnumărabile** (nu se pot număra)

• **Substantive defective de plural** – au doar formă de singular

ex.: miere, lapte, argint, tenis, foame, sete, fizică, creștinism etc.

• **Substantive defective de singular** – au doar formă de plural

ex.: icro, călți, zori, aplauze, șale, ochelari, pantaloni etc.

Observație: În cazul unor substantive care denumesc materii apar diferențe de sens între forma de singular și forma de plural.

ex.: zahăr – zaharoză solidă de culoare albă cristalizată, ușor solubilă în apă, cu gust dulce și plăcut, obținută mai ales din trestia de zahăr sau din sfecla de zahăr și constituind unul dintre produsele alimentare de bază (MDA2);

zaharuri – nume generic dat pentru substanțele organice care formează, alături de albuminoide și de grăsimi, una dintre cele trei grupe de combinații specifice celulelor organismelor vii, din care fac parte glucoza, fructoza, zaharoza, dextroza și lactoza (MDA2);

c. **Articolul** (categoria gramaticală a determinării) – arată în ce măsură obiectul denumit le este cunoscut vorbitorilor:

- **articolul hotărât** – obiectul denumit de substantiv este bine cunoscut vorbitorului (*lupul, vulpea; lupii, vulpile*);
- **articolul nehotărât** – obiectul denumit de substantiv este mai puțin cunoscut vorbitorului (*un lup, o vulpe; niște lupi, niște vulpi*)

ARTICOLUL GENITIVAL

- marcă suplimentară a cazului genitiv care apare atunci când substantivul determinat de substantivul în genitiv are un determinant;

ex.: casa **veche** **a** **bunicilor**
subst. + determinant + articol genitiv + subst. în G.

- leagă substantivul în cazul genitiv de substantivul determinat;

ex.: casa veche **a bunicilor**

- se acordă în gen și număr cu substantivul determinat;

ex.: casa veche **a bunicilor**

gen fem., nr. sg.

- într-o enumerare de substantive în cazul genitiv, articolul genitiv se reia înaintea fiecărui substantiv.

ex.: În cameră erau împrăștiate jucăriile băiatului, **ale** fetei și **ale** fratelui lor.

Formele articolului genitiv

	singular	plural
masculin	al	ai
feminin	a	ale

d. Cazul substantivului – forma luată de substantiv pentru a exprima funcția sintactică într-o propoziție. Cazurile limbii române sunt: **nominativ**, **acuzativ**, **dativ**, **genitiv** și **vocativ**, acestea fiind moștenite din limba latină.

La nominativ și acuzativ, respectiv la genitiv și dativ, substantivele au aceeași formă.

Cazul NOMINATIV

1. SUBIECT ex.: *Un tânăr* aleargă.; *Soarele* strălucește.; Se aud *tobe*.
2. NUME PREDICATIV ex.: El este *vecinul* vostru. *Fratele* tău este *doctor*.

Întrebarea subiectului este CINE?

Cazul ACUZATIV

1. COMPLEMENT DIRECT (cu sau fără prepoziția PE)
ex.: Mănânc *un măr*.; L-am cunoscut *pe poetul* acela clujean.
2. COMPLEMENT PREPOZIȚIONAL
ex.: Se joacă *cu câinele* vecinilor.; Fetele se gândeau *la vacanța* de vară.
Elevul și-a amintit *de tema* la română.; Nu am vorbit deloc *despre filmul* de aseară.; Am profitat *de ajutorul* fratelui meu la temă.
3. CIRCUMSTANȚIAL DE LOC
ex.: Am plecat *la mare*.; Ne vom deplasa *spre cartierul* de la marginea orașului.; S-a oprit *lângă magazinul* de încălțăminte.; Locuiești *în Cluj*?
4. CIRCUMSTANȚIAL DE TIMP
ex.: Pornim în fiecare *dimineață* spre școală.; Am început să dansez *în copilărie*.; *De vara* trecută, nu și-a mai întâlnit prietenii.; *În anul* viitor, vom călători în Australia.
5. CIRCUMSTANȚIAL DE MOD
ex.: Balerina dansează *cu grație* desăvârșită.; Judecătorul i-a dat hoțului pedeapsa *fără milă*.; Bunica s-a așezat *cu greutate* pe fotoliu.
6. ATRIBUT SUBSTANTIVAL PREPOZIȚIONAL
ex.: Îmi plac florile roz *de cireș* de pe eșarfa ta *de mătase*.; Și-a redecorat camera cu fotolii *de lemn* de abanos și cu perdele *de voal* imprimate cu pene *de păun*.

Complementul prepozițional, circumstanțialele de loc, de timp și de mod, precum și atributul substantival prepozițional ÎN ACUZATIV sunt întotdeauna însoțite de PREPOZIȚIE.

Cazul GENITIV

1. ATRIBUT SUBSTANTIVAL GENITIVAL
ex.: Florile *mărului* au un parfum discret.; În romanul lui J. R.R. Tolkien, l-a impresionat vitejia *hobbitului*.;

ex.: S-a rupt racheta *lui* Răzvan.; Ghiozdanul *lui* Victor e de culoare neagră.;

Îmi plac cerceii *lui* Mary.; Ați găsit pensulele *lui* Odette?

Întrebările atributului substantival genitiv sunt AL, A, AI, ALE CUI?

Cazul DATIV

1. COMPLEMENT INDIRECT
ex.: I-am oferit *lui* Bogdan o înghețată.; I-a dat *lui* Carmen tot sandviciul.;
Mamei îi plac bijuteriile.

La substantivele proprii masculine, precum și substantivele proprii feminine de origine străină sau terminate în consoană, cazurile genitiv și dativ sunt marcate prin cuvântul LUI.

Observație! Substantivul cu funcția sintactică de complement indirect în dativ este **reluat** sau **anticipat** de o **formă neaccentuată a pronumelui personal**, numită **clitic**.
ex.: **Jucătorilor** le-au dat premii și flori.; **Le**-am oferit cadouri **jucătorilor**.

Cazul VOCATIV

Forma substantivului care arată adresarea direct, chemarea;

- Substantivul în vocativ NU ARE funcție sintactică;

Ex.: *Eleno*, rămâi la noi!; *Frate*, fii cuminte!

- Substantivul în vocativ poate avea o formă identică cu cea a nominativului (*Vino* la tablă, *Petru!*), o formă proprie construită cu desinențe specifice *-e* (*Dane*, *copile*) și *-o* (*Ioano*, *fato*) sau *-ă* (*Ană*) și o formă construită cu ajutorul articolului hotărât *-lor* (*doamnelor*).

- Substantivul în vocativ are o intonație specifică, marcată în scris prin utilizarea semnelor de punctuație:

- + Virgula Diana, fii atentă!
- + Semnul exclamării – Mamă! strigă copilul speriat.

Dacă **substantivul** în vocativ are **determinanți**, tot grupul se desparte prin virgulă.

ex. **Dragă doamnă dirigintă**,
vă mulțumim!

FIȘA V – PRONUMELE

Definiția: pronumele este partea de vorbire flexibilă care ține locul unui substantiv într-o comunicare.

Felul pronumelor: **pronumele personal**, **pronumele personal de politețe** și **pronumele reflexiv**.

1. Pronumele personal

- + arată diferitele persoane care participă la actul de comunicare;
- + are **trei persoane**: **persoana I**, cea care vorbește; **persoana a II-a**, cea care ascultă; **persoana a III-a**, cea despre care se vorbește; și **două numere**: **singular** și **plural**;
- + are forme distincte pentru gen numai la persoana a III-a: **masculin** (el, ei) și **feminin** (ea, ele);
- + în cazurile acuzativ și dativ are forme accentuate și neaccentuate sau clitice;
- + în cazul genitiv are forme doar la persoana a III-a;
- + în cazul vocativ are forme doar la persoana a II-a

Formele pronumelui personal

Cazul	Forma	Persoana I		Persoana a II-a		Persoana a III-a			
		sg	pl	sg	pl	masculin		feminin	
						sg	pl	sg	pl
N		<i>eu</i>	<i>noi</i>	<i>tu</i>	<i>voi</i>	<i>el</i>	<i>ei</i>	<i>ea</i>	<i>ele</i>
Ac	accentuată	<i>(pe)</i> <i>mine</i>	<i>(pe)</i> <i>noi</i>	<i>(pe)</i> <i>tine</i>	<i>(pe)</i> <i>voi</i>	<i>(pe)</i> <i>el</i>	<i>(pe)</i> <i>ei</i>	<i>(pe)</i> <i>ea</i>	<i>(pe)</i> <i>ele</i>
	neaccentuată	<i>mă, m-</i>	<i>ne</i>	<i>te</i>	<i>vă, v-</i>	<i>îl, l-</i>	<i>îi, -i</i>	<i>o</i>	<i>le</i>
D	accentuată	<i>mie</i>	<i>nouă</i>	<i>ție</i>	<i>vouă</i>	<i>lui</i>	<i>lor</i>	<i>ei</i>	<i>lor</i>
	neaccentuată	<i>îmi, mi</i>	<i>ne, ni</i>	<i>îți, ți</i>	<i>vă, vi, v-</i>	<i>îi, i</i>	<i>le, li</i>	<i>îi, i</i>	<i>le, li</i>
G		-	-	-	-	<i>(al)</i> <i>lui</i>	<i>(al)</i> <i>lor</i>	<i>(al)</i> <i>ei</i>	<i>(al)</i> <i>lor</i>
V		-	-	<i>tu!</i>	<i>voi!</i>	-	-	-	-

Editura DELFIN, București

021 627 37 20; 0766 22 20 21; 0727 44 44 55

contact@edituradelfin.ro

www.edituradelfin.ro

www.librariadelfin.ro

9 786069 931769

ISBN 978-606-993-176-9

